

Naar onweerstaanbaar openbaar vervoer voor iedereen

Een transitie naar 2050

OV-visie - Bestuurlijke hoofdlijn -
december 2025

Naar onweerstaanbaar openbaar vervoer voor iedereen

Een transitie naar 2050

De maatschappij en omgeving veranderen en het openbaar vervoer verandert mee

De vitaliteit van kleine kernen en de leefbaarheid van de steden in de provincie Zuid-Holland staan onder druk. Door de toenemende vergrijzing neemt het aandeel werkende inwoners in de provincie af. De provincie heeft de ambitie om tot en met 2030 248.000 nieuwe woningen te bouwen. Daarnaast investeren we op een gebalanceerde manier in een concurrerende en toekomstbestendige economie, op basis van selectieve groei die bijdraagt aan sociale, economische en ecologische waarden. Een goede bereikbaarheid in en van de gehele provincie is daarvoor onmisbaar: om naar ons werk of school te komen, te winkelen, vrienden en familie te bezoeken en om te recreëren.

Juist deze bereikbaarheid staat steeds verder onder druk. De uitbreidingsmogelijkheden van het (hoofd) wegennet zijn beperkt. Bovendien neemt de congestie op het wegennet toe als gevolg van de ruimtelijk-economische groei én de alsmaar groter wordende beheer- en onderhoudsopgave van de infrastructuur. Als we niks doen loopt de provincie letterlijk vast. Met economische schade, minder vrije tijd en minder sociaal contact als gevolg. Daarom is een andere manier van reizen noodzakelijk: een structurele mobiliteitstransitie. Het openbaar vervoer heeft - samen met de fiets, deelmobiliteit en lopen - een cruciale rol in deze mobiliteitstransitie voor een duurzame, bereikbare en leefbare provincie.

Dan hebben we wel wat te doen. Welke richting de provincie wil inslaan is verwoord in deze visie. Het openbaar vervoer is in zijn huidige vorm de komende decennia niet langer houdbaar. Voor de leefbaarheid en de beperkte ruimte in steden zijn efficiënte vervoersoplossingen nodig: vervoermiddelen die weinig ruimte innemen, veel reizigers in korte tijd kunnen vervoeren en een kleine ecologische voetafdruk hebben. In de landelijke gebieden binnen de provincie staan de financiële kaders en de draagkracht voor - en sociale functie van - het openbaar vervoer onder druk, wat ook gevolgen heeft voor de leefbaarheid en vitaliteit van deze gebieden. Hier zijn efficiënte, innovatieve en flexibele vervoersoplossingen noodzakelijk. Daarom zetten we in op een kwaliteitssprong in het openbaar vervoer: we investeren in nog meer hoogwaardig openbaar vervoer, zetten in op sneller en hoogfrequenter streek- en stadsvervoer, en maken deelmobiliteit en vraagafhankelijk vervoer nadrukkelijker onderdeel van onze openbaarvervoerconcessies. Het openbaar vervoer - inclusief deelmobiliteit en nieuwe vormen van vraagafhankelijk vervoer - moet voorspelbaar, betrouwbaar en voor meer deur-tot-deur reizen de aantrekkelijke keuze zijn.

Hoogwaardig openbaar vervoer, een drager van ruimtelijke ontwikkeling

Investeren in hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) is en blijft cruciaal om de provincie Zuid-Holland in beweging te houden. Onder hoogwaardig openbaar vervoer verstaan we openbaar vervoer dat de logische eerste keuze is: snel, betrouwbaar en hoogfrequent. We bouwen voort op het succes van R-net door te werken aan betere doorstroming, comfortabele infrastructuur en voertuigen, snellere verbindingen en hogere frequenties. Het hoofdspoorwegennet vormt de nationale en provinciale ruggengraat. Rijk en regio investeren in de 'Oude Lijn' tussen Leiden en Dordrecht, de 'Goudse Lijn' van Den Haag en Rotterdam naar Utrecht en de verbinding tussen Leiden en Utrecht. Ons goed functionerende netwerk van aansluitende én aanvullende hoogwaardige buslijnen en de regionale spoorverbindingen maken we nóg sterker en aantrekkelijker. Op de grote knooppunten zijn voldoende transferruimte en een hoog voorzieningenniveau randvoorwaardelijk. Het HOV-netwerk verbindt alle Zuid-Hollandse regio's, de omliggende stedelijke gebieden en aangrenzende provincies met elkaar. Het verbetert het vestigingsklimaat en werkt structurerend in de verstedelijkingsopgave. Hoogwaardig openbaar vervoer is één van de dragers van de ruimtelijke ontwikkeling en de stedelijke bereikbaarheid. We bouwen de hoogste dichtheden van woningen en werklocaties in het invloedsgebied van de hoogwaardige openbaarvervoerknooppunten. Een goed voorbeeld is de gebiedsontwikkeling Valkenhorst bij Katwijk. De bestaande

R-net lijn tussen Katwijk en Leiden biedt een ontsluiting van het gebied met hoogwaardig openbaar vervoer, en tegelijk kan de frequentie van de R-net lijn verhoogd worden door de komst van extra reizigers.

Om het hoogwaardig openbaar vervoer toekomstbestendig te maken en verder te versterken, zet de provincie in op het opwaarderen van bestaande HOV-verbindingen naar 'bus rapid transit'/lightrail kwaliteit. Dit vraagt naast ontwikkelruimte óók voldoende fysieke ruimte voor het openbaar vervoer op grote knooppunten en vrijliggende infrastructuur. Kansrijke verbindingen om te versterken zijn: de as Katwijk – Leiden – Zoetermeer, de treindienst Alphen – Gouda, de MerwedeLingelijn, de as Alphen – Schiphol en de as Goeree-Overflakkee – Hoeksche Waard – Rotterdam. Ook onderzoeken we mogelijke nieuwe verbindingen die inspelen op nieuwe ruimtelijk-economische ontwikkelingen en ontbrekende schakels in het netwerk. De provincie wil samen met het Rijk, regio's, gemeenten en vervoerders verder bouwen aan het hoogwaardige openbaarvervoernetwerk door zowel het opwaarderen van bestaande verbindingen, als het realiseren van nieuwe verbindingen.

Grote verstedelijkingslocaties en bedrijventerreinen ontsluiten we vroegtijdig met goed openbaar vervoer: eerst bewegen, dan bouwen. Zo hebben (toekomstige) bewoners de zekerheid van goed toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig openbaar vervoer op het moment dat ze verhuizen. Voor de nieuwe bewoners en gebruikers van deze locaties is het van belang dat het toekomstige openbaar vervoer al zichtbaar is

tijdens de bouwfase. Bij grote verstedelijkingslocaties voorkomen we een toenemende mobiliteitsvraag zoveel mogelijk door het creëren van nabijheid van voorzieningen als scholen, supermarkten en sport- en zorgvoorzieningen. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en bij de herinrichting van bestaand bebouwd gebied staat het STOMP-principe centraal: eerst inzetten op Stappen, Trappen en Openbaar vervoer. We richten de openbare ruimte bewegingsvriendelijk in, met een goede ruimtelijke inpassing van openbaar vervoer. We realiseren op alle haltes van het dragende HOV-netwerk goede, betaalbare en voldoende keten- en deelmobiliteitsvoorzieningen. Samen met de overige wegbeheerders zetten we in op ruimtelijk- en parkeerbeleid dat deze inpassing mogelijk maakt, en lopen, fietsen en gebruik van openbaar vervoer stimuleert.

Door het versterken van het dragende HOV-netwerk en het aantrekken van meer reizigers verhogen we de al relatief hoge kostendeckingsgraad nog meer. Dat geeft financiële ruimte om de relatief minder intensief gebruikte en dure delen van het openbaar vervoernetwerk aantrekkelijker en op een meer flexibele manier in te richten, en de tijdstippen waarop het openbaar vervoer rijdt te verbreden.

Sneller en frequenter streek- en stadsvervoer

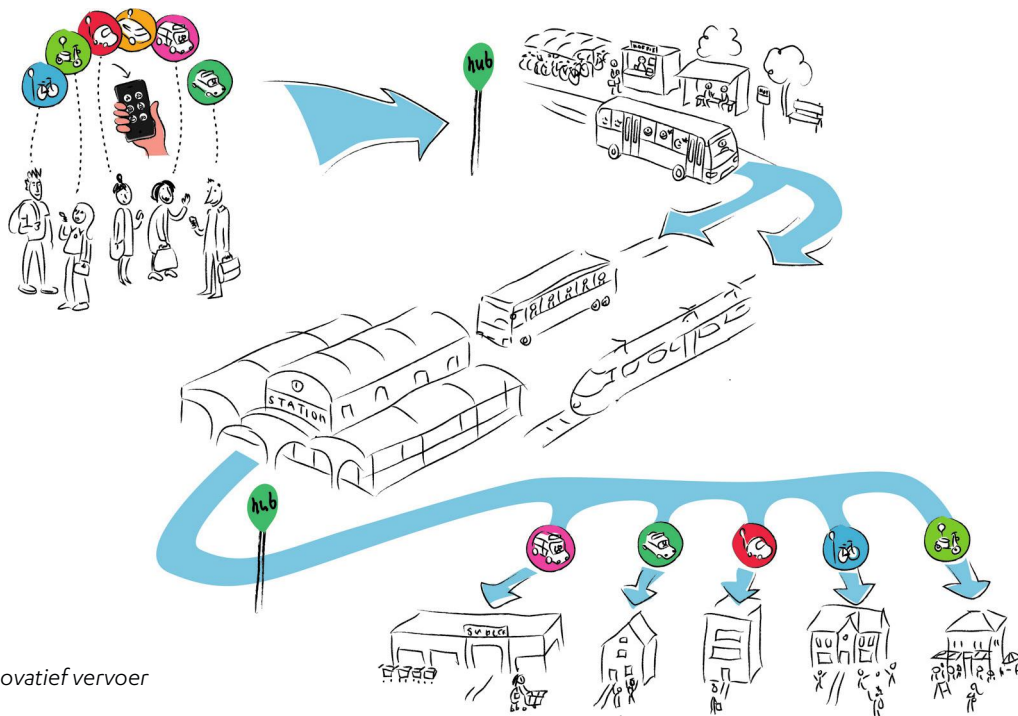
Het intensief gebruikte streek- en stadsvervoer wordt verder versterkt door het bieden van hogere frequenties en snellere verbindingen. Haltes van het streek- en stadsvervoer krijgen meer voorzieningen: Kiss & Ride, goede stallingsmogelijkheden voor de fiets, aanbod van deel(fiets)mobiliteit bij belangrijke bestemmingslocaties en aantrekkelijke loop- en fietsroutes van en naar de halte. Daarnaast zetten we in op voldoende en goed bereikbare P+R-voorzieningen op strategische locaties buiten het stedelijk gebied om het (hoofd)wegennet te ontlasten.

De ontwikkeling naar een hoogwaardiger streek- en stadsvervoer vraagt een goede afstemming tussen provincie en gemeenten op beleid én uitvoering. Voor het streekvervoer zet de provincie samen met alle wegbeheerders en vervoerders in op het bepalen van snelle corridors die de kernen in het landelijk gebied met elkaar én met sterke openbaarvervoerknooppunten in de steden verbinden. Voor het stadsvervoer zetten provincie en gemeenten zich in voor het gezamenlijk vastleggen en inrichten van doorstroomroutes voor het openbaar vervoer met goede inrichtingsprincipes: 50 km/u doorstroming door vrijliggende infrastructuur en/of prioriteit bij verkeerslichten, verkeersveilige routes door het scheiden van langzaam verkeer en een goede bereikbaarheid van haltes. We sluiten streek- en stadslijnen naadloos op elkaar aan.

Van A naar overal: flexibel en innovatief vervoer voor iedereen

De vraag naar openbaar vervoer in de provincie blijft groeien en de mobiliteitsbehoefte van de reiziger verandert. We reizen meer buiten de spits en minder volgens vaste patronen, hebben steeds meer keuze in de vorm van vervoer en reizen naar meer uiteenlopende bestemmingen. Zo zetten we bijvoorbeeld in op vervoer dat toegevoegde waarde heeft bij natuurlijke barrières, zoals personenvervoer over water. Het traditionele openbaar vervoer rijdt niet 24/7, kan niet overal komen en goed concurreren met de auto. De behoefte aan flexibel vraaggericht en fijnmaziger ('on demand') vervoer wordt groter. We zetten flexibele vervoersconcepten in om de venstertijden van diverse openbaarvervoerverbindingen te verruimen. Ook deze kleinere, flexibele busjes moeten fysiek goed toegankelijk zijn en moeten voor iedereen gemakkelijk te bestellen zijn, binnen én buiten de provincie. Flexibel vervoer vraagt een herdefinitie van ons huidige begrip van het openbaar vervoer, en om een waaier aan oplossingen van flexibel vervoer. Daartoe zet de provincie in op het toepassen van digitalisering, innovatie en flexibele vormen van vervoer als onderdeel van de concessies. We integreren en stimuleren goede marktinitiatieven als online taxidiensten en aanbieders van deelmobiliteit (fiets, scooter, auto) in het openbaarvervoersysteem met een toegankelijke app. We zetten ons samen met vervoerbedrijven, mobiliteitsaanbieders én bewoners van de provincie in voor de ontwikkeling van een optimale dienstverlening en implemen-

Flexibel en innovatief vervoer voor iedereen

tatie van innovaties in het openbaar vervoer. We vragen werkgevers het gebruik van openbaar vervoer te stimuleren en faciliteren. We brengen vraag en aanbod samen en maken het mogelijk dat inwoners hun privéauto ook kunnen inzetten voor bijvoorbeeld deur-halte vervoer of deur-deur vervoer in de kleinere kernen en het landelijk gebied door wettelijke en fysieke belemmeringen weg te nemen. Zelfrijdend vervoer biedt op termijn een oplossing voor een goede bediening van met name de relatief kleine kernen en HOV-haltes in de dunner bevolkte gebieden van de provincie. Op de langere termijn voorzien we ook mogelijkheden voor zelfrijdend vervoer in meer stedelijk gebied op vrijliggende infrastructuur en op de regionale spoorlijnen. Zeker op het moment dat zelfrijdend vervoer mogelijk is zonder de aanwezigheid van personeel, is aandacht nodig voor de (sociale)

veiligheid van de reizigers. In stedelijk gebied transformeren parkeergarages naar mobiliteitshubs met 'Mobility as a Service' (MaaS) voorzieningen: een waaier aan deelmobiliteit, eenvoudig te boeken met ruime keuzes om alle reizigers te bedienen.

Het versnellen en optimaliseren van het (hoogwaardig) openbaar vervoer kan ervoor zorgen dat de deur-halte afstanden groter worden – zeker in het landelijk gebied. De provincie garandeert dat reizigers die nu hun reis kunnen maken met het openbaar vervoer, dat in de toekomst kunnen blijven doen. Dit vraagt een om mentaal en fysiek toegankelijke alternatieven voor bijvoorbeeld oudere reizigers die slecht ter been zijn, reizigers met een beperking en voor mensen die geen auto of rijbewijs bezitten. Voor deze groepen is vraaggericht deur-halte vervoer de

oplossing. We zetten in op een optimale samenhang tussen doelgroepenvervoer en het openbaar vervoer met fysiek toegankelijke openbaarvervoerknooppunten en -haltes.

Met gemeenten zetten we in op een ruimtelijke inrichting waar goed (hoogwaardig) openbaar vervoer én deelmobiliteit een prominente en veilige plek hebben. Samen met werkgevers zetten we in op versterken van het vestigingsklimaat van bedrijventerreinen met het vergroten van het aanbod van (collectief) bedrijfsvervoer dat aansluit op sterke openbaarvervoercorridors en zorgen wij samen met vrijwilligers voor meer buurtbussen om kleine kernen en buurtschappen bereikbaar en levendig te houden. Buurtbussen bieden niet alleen een aanvullend vervoersaanbod, ze hebben voor zowel de bestuurders als de inwoners een belangrijke sociale functie.

Een onweerstaanbaar aanbod: openbaar vervoer is de logische eerste keuze

Met gerichte communicatie en marketing maken we de sterke punten van het openbaar vervoer meer zichtbaar: openbaar vervoer is dé aantrekkelijke en eerste keuze. Geen gedoe met het zoeken van een dure parkeerplek in de stad en in de spits rijd je comfortabel langs de files waardoor je zeker weet dat je op tijd aankomt. Met aansprekende campagnes gericht op jeugd, forensen, ouderen en gezinnen laten we, samen met onder andere de vervoerbedrijven, zien dat het openbaar vervoer dé betaalbare, snelle, comfortabele en duurzame keuze is.

